

MTA BTK NÉPRAJZTUDOMÁNYI INTÉZET
1014 Budapest, Országház u. 30. 1250 Budapest, Pf. 9.
Tel.: +36-1-224-67-82, Fax: +36-1-356-80-58
E-mail: nti@btk.mta.hu
Honlap: www.nti.btk.mta.hu

- I. A kutatóhely fő feladatai 2016-ban
- *Gyűjtés és terepmunka a néprajztudományban* címmel konferencia szervezése és az előadások közzététele az NTI évkönyve, az *Ethno-Lore* 2016-os kötetében.
  - A néprajztudomány kézikönyveinek: *Magyar Népköltészeti Lexikon*, folyóiratainak: *Acta Ethnographica Hungarica*, *Ethnographia*, az intézet sorozatainak szerkesztése.
  - Társadalomnéprajzi változásvizsgálatok földrajzilag és típusaiban eltérő helyi közösségekben. *Párhuzamos ruralitások; A vidékiség mai (lét)formái négy erdélyi (romániai) kistérségben* címmel OTKA-projekt (2016–2020) indulása.
  - A népi műveltség történeti vizsgálata, a néprajz tudománytörténetének kutatása.
  - Hagyomány és modernizáció, kulturális beidegződések és ideológiák, vallási jelenségek, táj- és környezetérzékelés – etnológiai kutatások Szibériában, valamint Közép- és Délkelet-Ázsiában.
  - Elméleti és módszertani kérdések a mai folklorisztikában. A történeti és a kortársi szövegfolklor és népi vallásosság jelenségeinek gyűjtése, forrásfeltárásai, népköltészeti szövegkorpuszok bővítése, elemzése.
- II. A 2016-ban elért kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények
- a) Kiemelkedő kutatási eredmények
- *Gyűjtés és terepmunka a néprajztudományban* címmel kétnapos konferencia (NKA pályázati támogatással) az előadások közzététele az NTI évkönyve, az *Ethno-Lore* 2016-os kötetében (MTA KFB pályázati támogatással)

A terepmunka, vagyis az empirikus adatgyűjtés a néprajztudomány és az etnológia/kulturális antropológia központi fogalma és alapelve, a tudományszak egyik legfontosabb módszertani és ismeretelméleti kérdése, identitásának megalapozója és egyben a rokonszakmáktól elkülönítő jegye. A néprajzi/antropológiai terepmunka mikéntjéről számos tanulmány íródott, de olyan összefoglaló jellegű mű, amelyik a néprajzi kutatás valamennyi területét: folklorisztika, történeti néprajz, etnológia stb., sokszínű terepmunka módszereit együttesen és magas szinten számba venné, még nem. E hiányt felismerve az MTA BTK Néprajztudományi Intézete 2016. szeptember 22–23. között műhelykonferenciát tartott a témában, hogy az intézetben dolgozó kutatók eltérő terepmunka tapasztalatait és módszereit összegyűjtve képet adjon arról, hogy mit gondol a hazai néprajzi kutatások központi intézménye a terepmunka jelentőségéről, lehetőségeiről és jövőjéről. A kétnapos konferencián az intézet 18 kutatója adott elő. A tanácskozás az intézet teljes kutatói gárdájának rendkívül aktív részvételével,

A tudományszak vezető, magyar nyelvű folyóiratában, az *Ethnographiában* szerkesztőbizottsági tagként és olvasószerkesztőként is aktív szerepet töltenek be intézeti munkatársak.

Az *Ethnographia* 2016. évi 4. száma a Folklor témacsoport-vezetőjének vendégszerkesztésében az intézet folkloristáinak tanulmányaival jelent meg, reprezentálva a történeti és kortársi szövegfolklor kutatásának legújabb hazai irányait. A tanulmányok egyrészt a 19–20. századi nagy folklórgyűjtések és kiadványok, kutatói életművek tudományos jelentősége és hatása újragondolásának témakörében születtek, másrészt a jelenkori folklór témájában íródtak.

Az NTI *Életmód és tradíció* sorozata két kötettel gazdagodott 2016-ban (Karácsony-Molnár Erika: Dúsgazdagolás. Egy székelyföldi farsangi dramatikus játék; Mód László: Ártéri szőlőskertek az Alsó Tisza-mentén).

- Társadalomnéprajzi változásvizsgálatok földrajzilag és típusaiban eltérő helyi közösségekben

Az intézet igazgatójának témavezetésével *Párhuzamos ruralitások. A vidékiség mai (lét)formái négy erdélyi (romániai) kistérségben* címmel új OTKA-projekt indult 2016 októberében. A kutatás résztvevői négy erdélyi régió vizsgálatára összpontosítva – 1. a Szamoshat határmenti régiója és a Nagykároly környéki falvak, 2. a Marosvásárhelyi nagyvárosi övezet, illetve a székelyföldi 3. Nyárad mente és 4. Hegyalja falvai – az EU-csatlakozást (2007) korszakhatárként értelmezve, a ruralitás típusait, a vidékiség formáit vizsgálják. Górcső alá veszik, hogy az eltérő fejlődési ívű régiókban a közösségek a közelmúlt változásait milyen dinamikák mentén értelmezték és élték meg, ezek a változások milyen állapotokat, folyamatokat – hasonlóságokat és különbségeket – eredményeztek a kultúrahasznál, a társadalmi viszonyok és a gazdasági stratégiák területén. 2016 őszén, a bihari Ottományban sor került az első műhelymegbeszélésre, amelynek alkalmával megszületett az első kutatási év teendőinek ütemterve.

Az intézet igazgatója évek óta kutatja az amerikai emigráns magyar közösségek életmód- és identitásváltozását az Egyesült Államok közép-nyugati és keleti parti államaiban. 2016-ban a *Világtörténet* folyóirat 1956-os menekültkérdéssel foglalkozó tematikus számában *1956-os menekültek társadalmi integrációja az Egyesült Államokban* címmel jelent meg tanulmánya.

Elkészült az intézet egyik tudományos tanácsadója kétkötetes, *A magyar népi kultúra regionális struktúrája* című monográfiájának angol nyelvű változata, tárgyév végére a kiadás előkészítése befejeződött.

Az intézet etnobotanikus, társadalomnéprajzos kutatója a helyi ökológiai tudás kialakulását vizsgálja egy állatfaj, az eurázsiai hód (*Castor fiber*) Kárpát-medencébe való visszatelepítése kapcsán, valamint három, taxonómiai és /vagy folklór szempontból is érdekes állatfajjal (*Vipera berus*, *Chiroptera*, *Cuculus canorus*) kapcsolatos ökológiai tudást és a tudásszerzés módját Gyimesben.

A „food safety” (élelmiszerbiztonság) és a „food security” (élelmiszerellátás biztonsága) gyakorlati megvalósításának néprajzi kutatása kezdődött 2016-ban Hernádszentandrás példáján keresztül. Az élelmiszertermelés, a biogazdálkodás, a fenntartható vidékfejlesztés a kulcselemei a vizsgált falu újjáéledésének. A kutatás távlati célja a vizsgálati eredmények visszacsatolása, társadalmi hasznosulása a hatékonyabb szervezés, működtetés érdekében az önkormányzattal, a résztvevőkkel együtt működve.

A migráns gondozói tevékenység, a transznacionális munkaszervezés, munkavégzés és munkaformák témakörében 2008 óta több országban végzett több szinterű terepmunka eredményeinek értelmezéséből tárgyévben 260 oldalas kézirat készült.

A Társadalomnéprajzi témacsoport egyik főmunkatársa a testtel kapcsolatos hétköznapi rítusokat, laikus gyógyító, higiéniai és wellness gyakorlatokat vizsgálja magyar, és összehasonlító anyagként lengyel termálfürdőkben, illetve Gyomaendrőd példáján keresztül a termál- és ökoturizmus koncepciók lehetőségeit a fokozottan hátrányos helyzetű térségek társadalmi versenyképességének javításában.

Bolyai János Kutatási Ösztöndíjjal vizsgálja a jelenkori magyar református felekezeti azonosságtudat elemeit és struktúráit az intézet egyik munkatársa, egy másik kutatója pedig a rokonság jelenségkörének néprajzi értelmezési lehetőségeit mutatja be az ösztöndíj támogatásával végzett vizsgálataiban.

Az MTA BTK és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának együttműködésével létrejött Vidéktörténeti témacsoport résztvevő tagjaként az intézet öt munkatársa végez terepmunkát valamint forrásfeltáró könyvtári, levéltári vizsgálatokat a szocializmus korának társadalomnéprajzi kérdéseiben. Előadtak a témacsoport *A „szocializmus alapjainak lerakása” Magyarországon (I.)* című konferenciáján. Olyan témákban publikáltak, mint: *A buda-környéki falvak 1944-45-ös történelmének egyházi, pasztorációs vonatkozásai; A helyi szovjet laktanya szerepe, értelmezése a Dél-Vértes lakosságának emlékezetében; Az első női főispán pályafutása; Kulturált életmód az 1950–1960-as évek magyar nyelvű sajtójában; A vidéki presbitériumok összetételének és funkciójának változása a Református Egyházban az 1950-es években; A reformátusok a Gulágon; A szocialista „modernizáció” traumája a salgótarjáni acélgyári kolónia társadalmában.*

Az intézet 2016-ban felvételt nyert fiatal kutatói ösztöndíjasa PhD disszertációját a szovjet politikai diktatúra társadalomtörténete témakörében írja, éve óta végez levéltári forrásfeltáró munkát és empirikus (kvalitatív és kvantitatív módszerekkel megalapozott) terepkutatást. Az 1945 utáni szovjet politikai diktatúra mikro szintű hatásaival foglalkozik, ez a falusi társadalomban kialakult válaszreakcióknak, adaptív-stratégiai viselkedésmódoknak a rendszerszerű leírását jelenti, amelyek révén a lokális közösségek tagjai alkalmazkodtak az új – szovjet mintára létrehozott – társadalmi, gazdasági, politikai körülményekhez.

2016 folyamán az NTI kutatói intenzív együttműködés keretében a Szlovén Tudományos Akadémia Néprajzi Intézetének munkatársaival együtt egy közös kutatási programot dolgoztak ki, amely a szlovén-magyar határtérségben elhelyezkedő nemzeti parkok társadalmi életét, a helyi gazdálkodók gazdasági lehetőségeit, illetve a határ jelentette kihívásokat és esélyeket kívánja számba venni. A kétfordulós pályázati rendszerben az első fordulón sikeresen továbbjutott a tervezett projekt, a résztvevők a második fordulóra 2016. decemberében adták le a végleges és teljes pályázati anyagot.

– Eredmények a népi műveltség történeti kutatásában

Magyar népismeret a 19. században. Előfutárok és klasszikusok címmel adta közre az intézet akadémikus kutató-professzora, professor emeritusa tudománytörténeti írásainak gyűjteményét. Az írások egy része a reformkor néprajzi törekvéseit, a táj- és népleírásokat, illetve a leíró statisztikai, geográfiai művekben, Csaplovics János és Fényes Elek munkásságában fellelhető etnográfiai megfigyeléseket értékeli. A szerző a magyar és a nemzetiségi népcsoportok „felfedezői” mellett foglalkozik a messzi népek magyar kutatóival is. A kötet második felében a magyar néprajzi kutatás 19. századi klasszikusai közül Erdélyi János, Hunfalvy Pál, Herman Ottó, Herrmann Antal, Jankó János életútját és tudományos teljesítményét bemutató tanulmányok olvashatóak. *A népi jogélet kutatása Magyarországon* címmel jelent meg az intézet kutatójának monográfiája. A *Fashion theory* folyóirat orosz változata számára több íves angol nyelvű kézirat készült, amely néhány európai királyi udvar és nemzeti elit (skót, orosz, francia, svéd, spanyol, osztrák, lengyel, horvát, görög, román) 19. századi gyakorlatán keresztül mutatja be a nemzeti reprezentáció megjelenésének eszköztárát az öltözködés szimbolizmusán keresztül. Az intézet egyik fiatal kutatói ösztöndíjasának

társszerkesztésében, az intézet 5 kutatójának tanulmányával látott napvilágot *A mívesség dicsérete* című tanulmánykötet Flórián Mária, az intézet egykori kutatójának tiszteletére.

- Hagyomány és modernizáció, kulturális beidegződések és ideológiák, vallási jelenségek, táj- és környezetérzékelés – terepmunkák, etnológiai vizsgálatok Szibériában, valamint Közép- és Délkelet-Ázsiában

A mongol főlamák és egyházuk társadalmi és politikai szerepe kezdetektől napjainkig címmel OTKA program (K 109043) keretében (2013–2017) zajlik az intézet mongolista főmunkatársának témavezetésével a mongol buddhizmus kutatása az államvallássá válástól napjainkig. A témakör történeti forrásfeltáró kutatása mellett, a résztvevők vizsgálják a buddhizmus kortársi jelenségeit, hogy az egyház hogyan viselkedik napjaink modernizációs konfliktusaiban, milyen szerepet játszik, játszott a modern mongol állam és társadalom kialakulásában.

Az intézet etnológusai Szibériában, Közép- és Délkelet-Ázsiában végzett terepmunkáik alapján a társadalom szerveződésének átalakulását, a változásokban a képzetrendszerek szerepét dolgozzák fel. A kutatásban résztvevő etnológusok vizsgálják a poszt-szovjet időszakban a térségben kialakult új társadalmi-, kulturális- és gazdasági-rendszereket és a modernizáció generálta konfliktusokat. Publikációik nyomán megismerhetővé válik az az értékrend, kultúra, gondolkodásmód, amely az itt élő társadalmak – jakutok, burjátok, evenkik, kazakok, kirgizek, mongolok –, illetve Kína, Vietnam e területen élő kisebbségeinek sajátja.

Az intézet egyik főmunkatársa az európai korai etnográfia/antropológia (vizuális és textuális) recepciója Magyarországon (16–19. század) kutatási témájában az Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványtárában végzett forrásfeltárást, elsősorban a magyarországi Amerika-recepció legkorábbi, 16-17. századi rétegét kutatta és publikált a témában.

- Elméleti és módszertani kérdések a mai folklorisztikában

Az intézet egyik folkloristájának zaborvidéki jelenkutatása arra fókuszál, hogy a társadalmi-gazdasági-etnikai változások miként hatnak a zaborvidéki magyar folklorizmus jelenségeire. Kutatja, hogy miként alakult Zoboralja mint referenciális státuszú magyar néprajzi tájegység megkonstruálásának folyamata. Az intézet egyik mondanakutató főmunkatársának gyűjtései, publikációinak témái 2016-ban a történeti mondák mellett az erdélyi hiedelemmonda anyagra és a moldvai csángók narratív hagyományaira koncentrált. Történeti források feltárásával és a néprajzi terepmunka módszerével több tanulmány is született a moldvai magyarság vallásossága témakörben, a szakterületet kutató munkatárs tollából. 2016-ban az intézet két folkloristája is elnyerte a Bolyai János Kutatói Ösztöndíjat, egyikük a gyermek- és diákközlőr 21. századi jelenségeinek kutatásával, másikuk a magyar találósok történeti adatbázisának építésével. Az intézet egyik tudományos főmunkatársú folkloristája Henszlmann Imre és Erdélyi János népköltészet-konceptiójának kapcsolódási pontjait vizsgálja. Az év folyamán Kassán végzett levéltári kutatást Henszlmann Imre hagyatékában. Az intézet másik folklorista főmunkatársa pedig a hazai néprajzi intézményrendszer kiépülésében kulcsszerepet játszó, jeles folkloristának, Sebestyén Gyulának a tudományos tevékenységét kutatta. A Folklór témacsoport vezetője Ferenc József halálának és IV. Károly trónra lépésének 100 éves évfordulója alkalmából rendezett konferenciákon adott elő és publikált a Habsburg-folklór témakörében.

b) Tudomány és társadalom

Az MTA Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat alkalmából 2016 novemberében a Néprajztudományi Intézet szakmai vetítés keretében bemutatta „Burdosház Amerikából – Balogh Balázs néprajzkutató nyomában” című dokumentumfilmet, majd a filmhez kapcsolódóan a 20. századi amerikai magyar emigráció témaköréről kerekasztal beszélgetést rendezett. Az intézeti MTÜ program iránt ez alkalommal különösen nagy volt az érdeklődés, sok diák, egyetemista vett részt a programon. Az intézet az *Etnológiai Műhely* programsorozata keretében öt előadást hirdetett meg a széles szakmai nyilvánosság és az érdeklődők számára. Az intézet Történeti néprajzi témacsoportjának vezetője volt a kurátora *Az Örökség és újítás – Kortárs magyar kézműves remek* című nagyszabású kiállításnak a Várkert Bazárban. A Balassi Intézet felkérésére az általa rendezett kiállítást 2016-ban Kínában is bemutatták két helyszínen is a Magyar Kultúrbazár eseményeinek a részeként. Pekingben a Song Qinling Palota Múzeumában, amely először engedett be külföldi programot a falai közé, majd a dél-kínai Ningboban. A delegációnak rajta kívül a kínai-magyar bilaterális kapcsolatok keretéből az intézet egy másik főmunkatársa is a tagja volt.

Az intézet egyik tudományos tanácsadója volt a társkurátora a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum *Nágák, elefántok, madarak. Viseletek Délkelet-Ázsia szárazföldi térségéből* című kiállításának, ehhez kapcsolódóan *Faháncsruha-készítés a közép-vietnami brúknál* címmel filmet készített 1989-ben rögzített vietnami videó-anyagából, amelyet az intézetben is bemutatott az érdeklődők számára.

Az intézet főmunkatársú szövegfolkloristája szakértőként tagja az Emberi Erőforrások Minisztériuma által felállított Népmese Tanácsadó Testületnek.

Több kutató is előadója, szervezője volt a *Szimbiózis Napok* valamint a *Mesterségek ünnepe* rendezvényeinek. Az intézet kutatói 2016-ban is aktív szerepet vállaltak a tudománynépszerűsítésben, zsűriztek néptánc, népzenei vetélkedőkön, tartottak ismeretterjesztő előadásokat, továbbképzést pedagógusoknak, néprajzi gyűjtőknek többek között a Magyar Néprajzi Társaság Tradíció gyűjtőmozgalmának keretében.

III. A kutatóhely hazai és nemzetközi K+F kapcsolatai 2016-ban

Az intézet igazgatóját felkérték az IUAES (International Union of Anthropological and Ethnological Sciences Congress) Inter Congress 2016 egyik paneljének: *Academic knowledge 'per se' – versus knowledge for the „public” (Scholarship and its social context in East-Central Europe)* összeállítására és vezetésére. A dubrovniki tanácskozáson e panel keretében rajta kívül az intézet két tudományos tanácsadója és két főmunkatársa is előadott. Az intézet egyik tudományos tanácsadója 3 hónapos Humboldt-ösztöndíjjal kutatott a müncheni Ludwig-Maximilian Egyetem Etnológiai Tanszékén, két fiatal kutatója pedig Baden-Württemberg német szövetségi állam ösztöndíjával a freiburgi IVDE (Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa) intézetben, ami a két kutatóhely szakmai kapcsolatainak szorosabbra fűzését is célozta. A rendszeres könyvcserén túl megfogalmazódott egy kooperációs megállapodás terve, elsősorban a magyarországi és kárpát-medencei népművelés kultúrájával kapcsolatos kutatások témakörében. Az intézet 3 kutatója a Bécsi Egyetemen és a brnói Masaryk Egyetemen közösen egy olyan közös kutatási programot kezdett 2016-ban, amely az Osztrák-Magyar Monarchia Szibéria kutatását kívánja pontosabban, mélyebben megérteni, feltárni. Az Aktion Österreich-Ungarn (AÖU) pályázat támogatásával workshopot szerveztek. Az MTA és a Mongol Tudományos Akadémia bilaterális együttműködése keretében az intézet 3 kutatója 2 hetes terepmunkát végzett Mongóliában. Az UNESCO Török Bizottságának meghívására utazott az intézet 3 kutatója Törökországba, közös kutatásokat vázoltak fel és indítottak el, és tartottak közös szimpóziumokat.

Az intézet nyolc ország (Kína, Bulgária, Lengyelország, Mongólia, Oroszország-Jakutia, Szerbia, Szlovénia, Ukrajna) akadémiai intézeteivel, kutatóhelyeivel működik együtt bilaterális

egyezmények keretében. Mobilitási és peregrinációs pályázattal összesen 21 kutató 187 napot töltött külföldi (Anglia, Horvátország, Kína, Lengyelország, Lettország, Mongólia, Németország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia) terepmunkán, konferencián, levéltári és könyvtári kutatómunkán. Az NTI 13 kutatót (Ausztria, Bulgária, Csehország, Jakutia, Szlovénia, Ukrajna, Kína, Mongólia) fogadott, akik összesen 136 napot töltöttek a magyar kutatóhelyen. Az MTA vendégkutatói program támogatásával a Mongol Állami Tanárképző Egyetem professzora, L. Altanzaya 8 hetet tartózkodott az intézetben.

Az MTA BTK NTI a hazai néprajzi kutatás meghatározó intézményeként arra törekszik, hogy összefogja a magyar etnográfiai vizsgálatokat. Az MTA BTK NTI a kolozsvári Kriza János Néprajzi Társasággal közösen rendezett, kétnapos tanácskozást tartott a szatmári Ottományban *Az archívumok használatának változó kontextusai* címmel. A rendezvényen az intézetet 5 kutatója képviselte, többek között az NTI igazgatója. A kutatók közül többen előadtak Pécsen a VIII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson, vagy panelszervezőként, levezető elnökként (is) részt vettek a rendezvényen.

Az intézet tudományos főmunkatársa a PPKE Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoporttal, az ELTE Távolségi Intézetével és a Konfuciusz Intézettel együttműködve *Vallás és politika Ázsiában, valamint Kulturális hagyomány a modern kelet-ázsiai államban* címmel konferenciákat szervezett, utóbbi előadásai meg is jelentek az NTI *Summa Ethnographica* sorozatában. 2016-ban kiemelkedően sok konferenciaszereplést vállaltak az intézet munkatársai, kétszer annyi alkalommal adtak elő hazai rendezvényeken, mint az elmúlt években. Többek között az NTI által szervezett terepmunka konferencián, ahol tizennyolcan, vagy a Magyar Kulturális Antropológiai Társaság IV. vándorkonferenciáján, ahol az intézetiek közül tízen adtak elő és két kutató panelszervező is volt.

Az NTI kutatói nagy gyakorisággal vesznek részt más intézmények, különösen a BTK más intézetei által kezdeményezett kutatásokban, szerepelnek interdiszciplináris konferenciákon. Az intézet egyik főmunkatársa tagja az MTA BTK Médiatudományi és Médiatörténeti Kutatócsoportjának, 2016-ban *Zene és média, média és történelem* címmel rendeztek konferenciát.

Többben senior kutatóként tagjai interdiszciplináris OTKA-kutatásoknak, pl. *A tudományos tudás áramlásának mintázatai Magyarországon, 1770-1830* – című projektnek, vagy az MTA Ökológiai Kutatóközpont *A legeltetés növényzetre gyakorolt hatása nem-konvencionális legelőterületeken* című kutatásának. *A tudományok és művészetek a nemzetépítés szolgálatában* elnevezésű BTK OTKA-projektben résztvevő folklorista főmunkatárs állította össze a *Szöveggyűjtemény a kulturális nacionalizmusról* munkacímű kötet két íves néprajzi fejezetének anyagát.

2016-ban 7 kutató végzett rendszeres oktatási tevékenységet a hazai felsőoktatásban az ELTE BTK Néprajzi Intézetében, az ELTE BTK Mongol és Belső-ázsiai Tanszékén, a PTE Néprajz és Kulturális Antropológia tanszéken, a Corvinus Egyetem International Study Programjában, a Szegedi Tudományegyetemen a Choreomundus Nemzetközi Masters Etnokoreológia Program keretében, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán, a SzTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszékén, valamint a Sárospataki Református Teológiai Akadémián.

Az intézet könyvtárának könyv és CD állománya 2016-ban 265 darabbal gyarapodott és 124 db külföldi és magyar folyóirattal. A könyvtár állománya a beszámolási év végén 45. 813 leltári egység (könyv, folyóirat, különnyomat, CD, térkép stb.) volt, a könyvtár cserepartnerének száma 160. Cserébe, tiszteletpéldányként, ajándékként, (konferenciákon, könyvgyűjtő akciók során) 744 kötetet adott át az intézet saját kiadványaiból.

- IV. A 2016-ban elnyert fontosabb hazai és nemzetközi pályázatok rövid bemutatása
- *Párhuzamos ruralitások. A vidékiség mai (lét)formái négy erdélyi (romániai) kistérségben.* OTKA-projekt (K 16 120712).

Futamidő: 2016. október 10. – 2020. szeptember 30. Teljes szerződésállomány: 23.230.000 Ft. A kutatás négy erdélyi régió (Szamoshatár határ menti régiója, Nagykároly környéki falvak, a Marosvásárhelyi nagyvárosi övezet, illetve a székelyföldi Nyárad mente és Hegyalja falvai) társadalomnéprajzi jelenkutatása. A résztvevők vizsgálják a ruralitás típusait, a vidékiség formáinak alakulását a 2007-es EU-s csatlakozás óta.

- *Digitalization and preservation of rare historical sources of Mongolia written in the 19th and early 20th centuries*. Kiíró: British Library, Endangered Archives Programme.

Futamidő: 2016–2019. Teljes szerződésállomány: 31.000 GBP (cca: 11.5 M Ft). A program célja több mint 3000 ritka, kiadatlan és veszélyeztetett mongol történelmi dokumentum, kézirat digitalizálása és hozzáférhetővé tétele a nemzetközi kutatás számára.

- *A terepmunka jelentősége a néprajzkutatásban*. NKA 106104/030075
Futamidő: 2016–2017. Teljes szerződésállomány 600.000 Ft.

Kétszer kétnapos konferencia szervezése a terepmunkáról, a néprajztudomány és az etnológia/kulturális antropológia központi fogalmáról, a tudomány szak egyik legfontosabb módszertani és ismeretelméleti kérdéséről az NTI szervezésében, az intézet, valamint a magyar néprajzi/antropológiai műhelyek képviselőinek részvételével.

- *Ethno-Lore, az MTA BTK Néprajztudományi Intézetének évkönyve XXXIII.* (2016) kiadása. MTA Könyv- és Folyóiratkiadási Pályázat (KFB-012/2016) Teljesítési határidő: 2017. január 31. Teljes szerződésállomány: 700.000 Ft. Az évkönyvben az intézet kutatóinak 2016-ban a terepmunka konferencián elhangzott előadásai olvashatóak tanulmányra bővítve.

- *Az NTI Életmód és Tradíció sorozat 15. kötetének publikálása: Mód László: Ártéri szőlőskertek az Alsó-Tisza mentén.* MTA Könyv- és Folyóiratkiadási Pályázat (KFB-077/2016) Teljesítés határideje 2016. december 31. Teljes szerződésállomány: 450.000 Ft.

- *A hagyományos kultúra szerepe a nemzeti identitás (újra) építésében a poszt-szovjet korszakban. A vallások szerepe a modern mongol társadalomban és kultúrában.* MTA Vendégkutatói program. Futamidő: 2016-2017. Tárgyévi szerződésállomány: 1 M Ft

Meghívott kutató: L. Altanzaya, professzor, Mongol Állami Tanárképző Egyetem.

V. A 2016-ban megjelent jelentősebb tudományos publikációk

1. *Ethno-Lore. Az MTA BTK Néprajztudományi Intézetének évkönyve XXXIII.* Főszerk.: Balogh Balázs, Szerk.: Ispán Ágota Lídia – Magyar Zoltán, Vendégszerkesztők: Mészáros Csaba – Vargyas Gábor. Budapest: MTA BTK Néprajztudományi Intézet, 364 p. (2016) <http://real.mtak.hu/46762/>
2. Bognár Szabina: *A népi jogélet kutatása Magyarországon.* Kötet és sorozatszerkesztő: Turai Tünde, (Néprajzi Értekezések 5.) Budapest: Magyar Néprajzi Társaság, 276 p. (2016) <http://real.mtak.hu/46780/>
3. Paládi-Kovács Attila: *Magyar népismeret a 19. században. Előfutárok és klasszikusok.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 297 p. + 16 oldal képmelléklet (2016) <http://real.mtak.hu/43727>
4. Sárkány Mihály: *Társadalom és gazdaság. Válogatott szociálanropológiai írások.* Szerkesztette Vargyas Gábor. Budapest: L'Harmattan, 562 p. (2016) <http://real.mtak.hu/46879/>
5. Hoppál Mihály: *Samani – Kulturi – Znaki.* Szófia: IK Ogledalo, 232 (2016)

6. Salát Gergely – Szilágyi Zsolt (szerk.): *Kulturális hagyomány a modern kelet-ázsiai államban.* (Summa Ethnographica II.) Budapest: MTA BTK Néprajztudományi Intézet – L'Harmattan Kiadó. 262 p. (2016)
7. Fülemile Ágnes (főszerk.) *Acta Ethnographica Hungarica* 61/1-2. (2016)
  - Vargyas Gábor – Sárkány Mihály (szerk.): Hungarian Sociocultural Anthropologists on Non-European Fields since 2000. *Acta Ethnographica Hungarica* 61/1. 13-260. (2016)
  - Mészáros Csaba: Variable Husbandry and Changing Climate: Cattle Breeding and Permafrost Soil in Yakuta. *Acta Ethnographica Hungarica* 61/1. 35-57. (2016)
  - Sántha István – Safonova, Tatiana: New Technologies among Evenki Hunter-Gatherers in East Siberia. A Photographic Analysis. *Acta Ethnographica Hungarica* 61/1. 59-88. (2016)
  - Sárkány Mihály: Hungarian Ethnographers in Non-European Territories – a Revival after 1990. *Acta Ethnographica* 61/1. 13-34. (2016)
  - Szilágyi, Zsolt: Lingering Nomad Ideology in 21th Century Mongolia. *Acta Ethnographica Hungarica.* 61/1 197-211. (2016)
  - Vargyas Gábor: Up” and „Down”: „Zomia” and the Bru of the Central Vietnamese Highlands. Part I.: Are the Bru „Natives” in Zomia? *Acta Ethnographica Hungarica,* 61/1. 331-355. (2016)
  - Juhász Katalin: Body – Identity – Society: Concepts of the Socially Accepted Body. *Acta Ethnographica* 61/2. 279-380. (2016)
8. Bednárík János: Der Tumult von Budakeszi. Analyse eines lokalen Konflikts aus dem 19. Jahrhundert. In Prosser-Schell, Michael (Hg.): *Populare religiöse Kultur, Konflikte und Selbstvergewisserung in multiethnischen und multikonfessionellen Einwanderungsgebieten. Ausgewählte neuere Forschungen und Dokumentationen mit einem Schwerpunkt auf dem Mittleren Donaauraum.* (Schriftenreihe des Instituts für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa, Band 17.) Freiburg, Waxmann, 73-116. (2016)
9. Ispán Ágota: "It's hard to do your duty here." Cultured Retail Trade in Hungary. In Sorin Radu, Cosmin Bundeanca (ed.): *Countryside and Communism in Eastern Europe: Perceptions, Attitudes, Propaganda.* Berlin, LIT Verlag, 562-593. (2016)
10. Landgraf Ildikó: *Ethnographia,* 127/4 vendégszerkesztés az NTI folkloristái: Domokos Mariann, Gulyás Judit, Iancu Laura, Landgraf Ildikó, Mikos Éva, Tamás Ildikó, Vargha Katalin tanulmányaival. 503-684. (2016)
11. Balogh Balázs: Az 1956-os menekültek társadalmi integrációja az Egyesült Államokban. *Világtörténet* 6. 38/3. 469-484. (2016)

VI. A kutatóhely főbb mutatói 2016-ban

1. Létszámadatok

Átlaglétszám ¹ :	<input type="text" value="37"/>
Az intézethez kötődő akadémikusok száma ² :	<input type="text" value="1"/>
Az intézmény "professor emeritus" címmel rendelkező kutatóinak száma:	<input type="text" value="2"/>

4. Tudományos fokozat, illetve cím megszerzése 2016-ban³:

PhD: MTA doktora cím:

5. Szellemi alkotások védelme⁴

nemzeti úton megadott oltalmak száma⁵: megadott külföldi oltalmak száma⁶:

értékesített szabadalmak száma:

szervi jogvédelem alá tartozó alkotások száma⁷:

6. Részvétel a tudományos közéletben

Tudományos rendezvények

nemzetközi rendezvényen tartott előadások száma: ~posztterek száma⁸:

hazai rendezvényen tartott előadások száma: ~posztterek száma:

hazai rendezvények szervezése: nemzetközi rendezvények szervezése:

Szakértői tevékenység

tanácsadói tevékenységek száma⁹:

opponensi vélemény összesen: ebből külföldre:

egyéb szakértői vélemény: ebből külföldre:

egyéni szaklektori vélemény összesen: ebből külföldre:

folyóirat- vagy sorozatszerkesztés magyarul: folyóirat- vagy sorozatszerkesztés idegen nyelven:

Részvétel tudományos testületben

szerkesztőségi tag nemzetközi szakfolyóiratban:

szerkesztőségi tag hazai szakfolyóiratban:

nemzetközi tud. bizottság tagja: nemzetközi tud. bizottság vezetője:

hazai tud. bizottság tagja: hazai tud. bizottság vezetője:

7. Az intézetet és a tudományt népszerűsítő tevékenység

nyilvános esemény
megrendezése¹⁰:

kulturális rendezvények¹¹:

ismeretterjesztő előadások
száma:

tudományos ismeretterjesztő
műsorok szerkesztése TV-
ben, rádióban:

8. A hazai felsőoktatásban végzett tevékenység

rendszeres hazai felsőfokú
oktatási tevékenységet
végzők száma¹²:

ebből doktori iskolákban
oktatók száma: doktori iskolát vezető
oktatók száma:

doktori iskolában törzstagok
száma:

elméleti kurzusok száma¹³: gyakorlati kurzusok
száma:

témavezetések száma
(TDK-dolgozat):

témavezetések száma (BA,
illetve BSc diplomamunka):

témavezetések száma (MSc,
illetve MA diplomamunka):

témavezetések száma (PHD-
disszertáció)

9. Egyéb adatok

9.1 Kutatói mobilitás

A kutatóhely vendégtevékenységet folytató munkatársainak száma

hazai egyetemen vagy
kutatóintézetben: vállalatnál:

külföldi egyetemen vagy
kutatóintézetben: vállalatnál:

Vendégkutatók száma a kutatóhelyen

hazai kutatók száma
félévnél rövidebb ideig: félévnél hosszabb
ideig:

külföldi kutatók száma félévénél rövidebb ideig: félévénél hosszabb ideig:

A kutatóhelyen más hazai kutatók által kutatómunkával eltöltött idő¹⁴:

A kutatóhelyen külföldi kutatók által kutatómunkával eltöltött idő:

9.2 Vállalati kapcsolatok az aktuális évben

A kutatóhellyel szerződéses kapcsolatban álló közép- és kisvállalatok száma:

A kutatóhellyel szerződéses kapcsolatban álló nagyvállalati partnerek száma:

Tudományos publikációk

2016 összesen: 192 ismeretterjesztő: 12 tudományos: 180

2015 összesen: 208 ismeretterjesztő: 41 tudományos: 167

2014 összesen: 170 ismeretterjesztő: 19 tudományos: 151

2013 összesen: 186 ismeretterjesztő: 28 tudományos: 158